Javaslat a Debreceni Értéktárba történő felvételéhez

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

_____

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név**:** **Dr.Gáborjáni Szabó Botond**

Levelezési cím: _____

Telefonszám: **20/9381-204 52/516-856**

E-mail cím: **gszabo@silver.drk.hu**

II. A TELEPÜLÉSI ÉRTÉK ADATAI

1.A települési érték megnevezése:

A Nagytemplom mögött feltárt 16. századi emlékhelyről

2. A települési érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

_ agrár- és élelmiszergazdaság
_ egészség és életmód
_ épített környezet
_ ipari és műszaki megoldások
_ kulturális örökség
_ sport
_ természeti környezet
_ turizmus

3. A települési érték fellelhetőségének helye:

__Debrecen- Nagytemplom mögötti terület___

4. A települési érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

1564-ben a város nagyobb részével együtt porig égett az András–templom és a Kollégium, 1565-ben a kastély is megsemmisült, így a Szent András-templom északi sekrestye kápolnájából kialakított imateremben jött létre a Tiszántúli Református Egyházkerület. (A templom egészének megújítását 64 éven át tiltotta a török, csak Bethlen Gábor segítségével épülhetett meg.)

Ezen a helyen gyűltek zsinatra 1567. február 24–26–án a keleti országrész lelkészei, itt tanácskozott 80–100 fő és a meghívottak. Megvitatták az egyházi rendtartás ún. *Nagyobb Cikkeit* augusztus 2-án, majd szeptember 1-én tizenhét egyházmegye prédikátorai aláírták *a II. Helvét Hitvallást*, ezzel önállósult a református felekezet. Az egyháztörténelmi jelentőségű 1567-es zsinatot Méliusz Juhász Péter (kb. 1536–1572) hívta tanácskozásra, aki a magyar reformáció egyik legnagyobb, és minden bizonnyal legeredetibb alakja volt. Wittenbergben együtt tanult Károlyi Gáspárral, itthon együtt hadakoztak a rajongó szektás nézetek ellen. Méliusz Kálmáncsehi Sánta Márton életművét folytatva Debrecenből védelmezte és szervezetileg is megszilárdította a keleti országrész református egyházvidékeit, biztosította az egyházszervezet törvényességét, hitelvi, tudományos és gyülekezeti alapjait. A hagyomány szerint 1560/1561 telén saját házába fogadta Huszár Gál nyomdáját; melyet az ifjú prédikátor (majd püspök) szinte egyedül látott el munkával. Műveinek terjedelme közel 6500 nyomtatott

oldal, de írásainak eleven, képszerű részleteiből arra lehet következtetni, hogy a legnagyobb hatást élő szóval, prédikációival érte el.[1]

A Református Egyház már a 16 században öt részre tagolódott, melyek közül a Tiszántúl növekedett a legnépesebbé, ráadásul az egyetlen egyházigazgatási egység volt, amelynek fennhatósága a három részre szakadt ország mindhárom részét érintette. A gazdaság mellett tehát az egyházi közigazgatás is "tájakat összekötő" szerepre késztette a Tiszántúl új központját, Debrecent.

[1] Méliuszt városunk nagy temetődombjára temették, az 1960-as években felszámolták az ősi temetőt, megmentett sírköve a Református Kollégium Múzeumában látható.

5. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett:

Ez az emlékhely telekkönyvileg sem azonos a Nemzeti Emlékhelynek minősített Nagytemplommal, így a gótikus András-templom maradványának tekinthető, stilárisan is erősen eltér
a Péchy Mihály tervezte neoklasszicista épülettől.

6. A települési értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

_____

_____

Dátum: 2014.02.17

_____

Aláírás

[1] Méliuszt városunk nagy temetődombjára temették, az 1960-as években felszámolták az ősi temetőt, megmentett sírköve a Református Kollégium Múzeumában látható.